

**שיתוף פעולה בטחוני
עם אזור היס התיכון
והמזרח התיכון הרחב**

© JFC Naples

ספינת סיור של חיל הים הירדני חולפת על פני אוניות של כח נאטייו לניטרול מוקשים, בעת תרגיל שאורגן במסגרת הדיאלוג הים תיכוני במפרץ עקבה בחודש מרץ 2005.

נאטייו מפתחת מסגרות לשיתוף פעולה בטחוני הדוק יותר עם מדינות אגן הים התיכון והמזרח התיכון רבתי. מדיניות זו מסמלת שינוי בסדר העדיפויות של הברית לקראת מעורבות עמוקה יותר באיזורים אסטרטגים חשובים אלה של העולם, אשר בטחונם ויציבותם קשורים קשר הדוק עם הבטחון האירו-אטלנטי. מגמה נוכחית זו של הגברת הדו-שיח ושיתוף הפעולה עם המדינות באותם האזורים מקורה בשתי החלטות מפתח שהתקבלו במפגש פסגת נאטייו באיסטנבול, ביוני 2004.

יותר בין נאטייו לבין שותפותיה הים-תיכוניות, ולהפיג דעות מוטעות אודות הברית.

במקביל לדיאלוג הושקה בפסגת איסטנבול יוזמה חדשה (מדובר ביוזמה נפרדת אך משלימה לדיאלוג), המיועדת לחזק את הקשרים עם אותן המדינות באזור המזרח התיכון הרחב המעוניות בכך. מטרתה של יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה הינה להגביר את הבטחון והיציבות באמצעות טיפוח יחסי גומלין מועילים, במיוחד בכל הקשור למלחמה נגד הטרור ומניעת הפצת נשק להשמדה המונית.

מנהיגי בעלות הברית החליטו - עשר שנים לאחר השקת הדיאלוג הים תיכוני של נאטייו - להזמין את המדינות המשתתפות בו למסד שותפות רחבה יותר ושפתנית יותר. הדיאלוג הים תיכוני נועד לטפח קשרים עם שבע מדינות המשתרעות ממערב צפון אפריקה, לאורך האגן הדרומי של הים התיכון ועד למזרח התיכון: אלג'יריה, מצרים, ישראל, ירדן, מאוריטניה, מרוקו וטוניסיה. באמצעות דו שיח פוליטי ושיתוף פעולה מעשי, שואף הדיאלוג לתרום לחיזוק הביטחון והיציבות האזורית, ולקדם יחסים טובים וידידותיים באזור כולו. מעבר לכך שואפת מסגרת זו לסייע להגברת הבנה הדדית טובה

חשיבות טיפוח הבטחון באזורים האלה

למתיחות. התקדמות לקראת פתרון צודק, מקיף ובר-קיימא של העימות חייבת לעמוד בראש סדר העדיפויות של מדינות האיזור, כמו גם עבור הקהילה הבינלאומית. בעוד שנאטייו לכשעצמה איננה מעורבת ישירות בתהליך השלום המזרח התיכון, תומכות בעלות הברית במטרות המוגדרות במפת הדרכים - יוזמה המתווה את הצעדים שיש לנקוט לקראת פתרון קבע של הסיכסוך, בחסותם של שני הצדדים המעורבים בו ישירות ושל הקוארטט (נציגי האיחוד האירופי, רוסיה, האויים וארצות הברית).

בטחון מקורות האנרגיה מהווה אף הוא סיבה לדאגה, בהתחשב בכך שכ- 65% מכמות הנפט והגז הטבעי המיובאים לאירופה עוברים דרך איזור המזרח התיכון. סביבה יציבה ובטוחה באיזור חשובה לא רק עבור מדינות המערב המייבאות, אלא גם עבור מפיקי האנרגיה והמדינות אשר דרכן מועברים הגז והנפט.

קיימות סיבות רבות מדוע חשוב לנאטייו לקדם דיאלוג ולטפח יציבות ובטחון בצפון אפריקה ובמזרח התיכון הרחב. סיבה עקרונית אחת הינה אתגרי הבטחון הרבים מולם אנו נאלצים להתמודד בימים אלה - טרור, הפצת נשק להשמדה המונית, מדינות כושלות (מתפרקות) והפשע הבינלאומי המאורגן - הן חברות נאטייו והן מדינות הים התיכון מתמודדות עם אותן הסוגיות, ועלכן נדרשות להן תשובות משותפות. יתר על כן, הענותה של נאטייו לאתגרים אלה גוררת מעורבות עמוקה יותר מצידה באיזורים מעבר לאירופה כגון מבצע הסיוע הבטחוני של נאטייו באפגניסטן, פעילות אנטי טרור ימי בים התיכון ומשימות הדרכה בעיראק. חשוב על כן לדון עם מדינות הים התיכון והמזרח התיכון הרחב על ההתפתחויות הנייל.

פוטנציאל אי-היציבות באזורים האלה אשר מקורו בבעיות לא מיושבות בתחומים הפוליטיים, החברתיים והכלכליים מהווה גם הוא נושא לדאגה. במזרח התיכון, הסיכסוך הישראלי-פלסטיני עדיין נותר מקור עיקרי

נדרש מאמץ גדול על-מנת להתגבר על דעות קדומות ולבנות אמון והבנה

בניית גשרים

אירופה. מהפך מרשים זה הינו מקור השראה לכל מה שנבנת יהיה להגשים, ע"י טיפוח זהיר ומדוקדק, באמצעות הדיאלוג הים תיכוני, כמו גם באמצעות יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה לכשתגיע השעה.

יישום מוצלח של תוכניות אלה דורש הבנה טובה יותר, בתוכן של המדינות המשתתפות, למהותה של נאטייו, לתחומי פעילותה ולמטרותיה (מה היא עושה ולמה). עבודה ביחד כדי להתמודד עם אתגרי הבטחון המשותפים ופיתוח שיתוף פעולה מעשי בתחומי עניין משותפים אחרים יסייעו לבנות יחסי אימון והבנה. מאידך, מאמץ רציני ומתמשך נדרש בארצות הרלוונטיות על-מנת לעקור את התפישות המסולפות אודות נאטייו. יש צורך לעורר את מודעות הציבור באשר לשיתוף הפעולה הנרקם עם הברית והיתרונות ההדדיים אותם מייצגים הדיאלוג הים תיכוני ויוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה.

בניית גשרי הבנה ואימון עם מדינות אזור הים התיכון והמזרח התיכון הרחב מחייבת את אותה תשומת לב מצידה של נאטייו כמו זו שהוענקה בשנות ה-90 להתמודדות עם מורשת הפילוג בין המזרח למערב. האתגרים כיום אמנם שונים, אך הם מורכבים לא פחות מאלה שמולם התמודדה הברית בזמנה, כאשר ביקשה לפתח יחסי שיתוף פעולה עם היריבים לשעבר במרכז אירופה ובמזרח. כמו אז, גם היום נדרש מאמץ עליון כדי להתגבר על דעות קדומות, להתמודד עם מידע מסולף, ולבנות יחסי אמון והבנה הדדיים.

המסגרת המהפכנית של שיתוף הפעולה למען השלום - תוכנית מרכזית לשיתוף פעולה בילטרלי בין נאט"ו לבין מדינות שותפות - היא זו שאיפשרה לנאט"ו להפוך את יחסי היריבות ששררו בזמן המלחמה הקרה לשיתוף פעולה בטחוני פעיל עם רוב מדינות מרכז ומזרח

ציוני דרך

1994	הדיאלוג הים תיכוני יוצא לדרך.
1995	מצרים, ישראל, מאוריטניה. מרוקו וטוניסיה מצטרפות לדיאלוג ירדן מצטרפת לדיאלוג
1997	התוויתה של תוכנית עבודה שנתית ראשונה לדיאלוג
1999	גיבושם של צעדים לחיזוק הדיאלוג במסגרת פסגת וושינגטון.
2000	אלג'יריה מצטרפת לדיאלוג
2002	העצמת מימדיו הפוליטיים והמעשיים של הדיאלוג במסגרת פסגת פראג
2004	במסגרת פסגת איסטנבול, מוזמנות השותפות למסד מסגרת עבודה רחבה ושפתנית יותר לקראת שיתוף פעולה אמיתי.
	במקביל, יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה יוצאת לדרך, בנפרד אך באופן משלים.

הדיאלוג הים תיכוני

מפגש ראשון מסוגו בדרג שרים בין שותפות הדיאלוג הים תיכוני נערך בכריסל, בלגיה, ב- 8 בדצמבר 2004.

הים תיכוני. ההתיעצויות המדיניות עם מדינות הדיאלוג התחזקו, הן במישור האינדיבידואלי והן במישור הקבוצתי.

צעדים אלה הובילו לאימוצה, בנובמבר 2002 במסגרת פסגת פראג, של חבילת צעדים להגברת המימדי הפוליטי והמעשי של הדיאלוג. אלה כללו התיעצויות יעילות וסדירות יותר, פעילויות ממוקדות וגישה פרטנית (מתואמת לצרכים ספציפיים) לשיתוף פעולה.

בהתבסס על יוזמות אלה ולאחר התיעצות עם מדינות הדיאלוג, הוחלט בפסגת איסטנבול ביוני 2004 למסד מסגרת עבודה רחבה ושפתנית יותר. זאת במטרה לשדרג את הדיאלוג לקראת שיתוף פעולה מעמיק אמיתי.

מאז השקתו ב-1994, הפך הדיאלוג הים תיכוני למרכיב אינטגרלי של הגישה הקואופרטיבית לבטחון אותה אימצה הברית לאחר סיום המלחמה הקרה. במשך השנים הלך וגדל מספר המדינות המשתתפות בדיאלוג: מצרים, ישראל, מאוריטניה, מרוקו וטוניסיה קבלו את ההזמנה להצטרף לדיאלוג ב-1994, ירדן הצטרפה אליהן ב-1995 ואחריה אלג'יריה בשנת-2000. הדיאלוג הפך גם לשאפתני יותר מבחינת תחומי פעילותו.

מקור היוזמה ברצונה של נאטייו ליצור פורום לבניית אמון ושקיפות, אשר במסגרתו תוכלנה בנות הברית להכיר לעומקן את סוגיות הבטחון המעסיקות את מדינות הדיאלוג כמו גם להפיג דעות מוטעות באשר למטרות נאטייו ומדיניותה. מפגשים בילטרליים סדירים אורגנו בדרגי עבודה ובין שגרירי כל אחת ממדינות הדיאלוג לבין הגוף המחליט העליון בנאטייו (הוועדה הצפון אטלנטית) על-מנת לדון בהיבטי הבטחון הרלוונטים ובהתפתחות הדיאלוג. לעתים קוימו גם מפגשים מולטילטרלים בהשתתפות כל שבע מדינות הדיאלוג.

בשנים שלאחר אימוץ היוזמה הפכו הדיונים הפוליטיים לתכופים יותר ונמרצים יותר. מסגרת ממוסדת איפשרה באופן הדרגתי את פתיחתן של הזדמנויות רבות לשיתוף פעולה קונקרטי. תוכנית העבודה השנתית אשר נוסדה ב-1997 התרחבה באופן עקבי כדי לכלול כמות הולכת וגדלה של אלמנטים ופעילויות הנגזרות מתוכנית שיתוף הפעולה לשלום, כולל שיתוף פעולה צבאי, תוכנית חירום אזרחית, ושיתוף פעולה מדעי וסביבתי.

בפסגת וושינגטון ב-1999 גובשו צעדים לחיזוק שיתוף הפעולה, במיוחד בתחום הצבאי. בשנים שלאחר מכן התחדדה התמקדות הברית בדיאלוג

נציגי טורקיה (משמאל) וישראל מברכים זה את זה במהלך המפגש הרשמי הראשון של מנהיגי ההגנה או נציגיהם מנאט"ו וממדינות הדיאלוג, במפקדת נאט"ו ב-17 בנובמבר 2004.

עקרונות מנחים בדיאלוג הים תיכוני

בעלות משותפת

מטרת הדיאלוג איננה לכפות דעות על מדינות אחרות, אלא לקחת בחשבון את ההקשרים האזוריים, התרבותיים והפוליטיים הספציפיים של השותפות כדי לבנות מערכת יחסים של שיתוף פעולה המבוססת על תועלת הדדית ואינטרסים רלוונטים.

אי-אפליה והבחנה עצמית

לכל השותפים מוצע בסיס זהה לדיון ופעילויות משותפות, אך רמת ההשתתפות משתנה ממדינה למדינה בהתאם לצרכים והאינטרסים הספציפיים שלה.

השלמות

הדיאלוג מהווה השלמה ליוזמות בינלאומיות רלוונטיות אחרות, כמו אלה שאומצו ע"י האיחוד האירופי, הארגון לבטחון ושיתוף פעולה באירופה (אבשיא) וה-G8. ניסיונה של נאט"ו בתחום התאום המדיני ושיתוף הפעולה הבטחוני המעשי בין מדינות חברות ושותפות רבות מהווה ערך מוסף יחודי.

פרוגרסיביות

אופיו ההדרגתי של הדיאלוג מאפשר לשדרג באופן שוטף את המימדים הפוליטיים והמעשיים, ולהגדיל את מספר המדינות המשתתפות.

שדרוג הדיאלוג

בהמשך להחלטת איסטנבול, המטרות המועדפות של הדיאלוג הים תיכוני נותרו בעינן, אך הדגש מכאן והלאה הינו בפיתוח שיתוף פעולה מעשי יותר. מטרות ספציפיות הינן השגת תאימות תפעול הדדית (כלומר שיפור יכולתן הצבאית של חברות הדיאלוג לפעול בשיתוף עם כוחות נאט"ו); להמשיך ולתרום למאבק נגד הטרור; ולשתף פעולה בתחום רפורמות ההגנה.

הדיאלוג המדיני משודרג אף הוא באמצעות ארגון מפגשים מאולתרים (אד הוק) בדרג שרים, מעבר ומעל להתייעצויות השוטפות בדרגי העבודה וברג שגרירים. מפגש ראשון בדרג שרים התקיים בדצמבר 2004, כאשר שרי החוץ של בעלות הברית פגשו את עמיתיהם ממדינות הדיאלוג במסגרת ארוחת עבודה בבריסל.

מזכ"ל נאט"ו, הגנרל ג'אפ דה הופ חפר(שמאל), ונשיא אלג'יריה, עבד-אל-עזיז בוטפליקה, משוחחים עם התקשורת לאחר המפגש באלג'יריה ב- 25 בנובמבר 2004.

דיפלומטיה ציבורית משותפת: העלאת המודעות וקידום הדיון

אחת מהעדיפויות של הדיאלוג הים תיכוני המשודרג הינה להוציא אל הפועל מדיניות ציבורית משותפת לנאט"ו ולמדינות הדיאלוג במטרה להסביר טוב יותר את השינויים שהתחוללו בנאט"ו ואת מאמצי לבנות מסגרות חדשות לשיתוף פעולה. למטרה זו, חטיבת המדיניות הציבורית של נאט"ו הרכיבה תוכנית פעולה המיועדת לגבש בקרב מעצבי דעת קהל וציבורים חשובים הבנה טובה יותר של הרפורמות אותן עבר הארגון, מדיניותו ויעדיו, ובמיוחד המטרות והתכנים של הדיאלוג המשודרג לאור ההחלטות שהתקבלו באיסטנבול. פעילויות אלה כוללות ועידות בינלאומיות וסמינרים בחסות משותפת של נאט"ו וארגונים לא ממשלתיים או צוותי חשיבה; ביקורים במטות נאט"ו; והפצת מידע באמצעות מאמרים בעיתונות, פרסומים שונים ואתר האינטרנט של נאט"ו.

פותחו במקורם במסגרת תכנית שיתוף הפעולה למען השלום. בכלל זה, האפשרות להנות מתמיכה כספית מקרנות הנאמנות של נאט"ו המיועדות לדוגמה לפירוק מאגרי נשק; שימוש בתוכניות פעולה לפרוייקטים משותפים ספציפים, ופיתוח תוכניות עבודה אינדיווידואליות לשיתוף פעולה כדי לאפשר הבחנה עצמית גדולה יותר.

בתחום הצבאי, פגישה רשמית ראשונה בין מפקדי מטות ההגנה של בעלות הברית לבין עמיתיהם, או נציגיהם, משבע מדינות הדיאלוג התקיימה במטה נאט"ו בנובמבר 2004. שני מפגשים אלה מאשררים את רצונן המשותף של השותפות להתקדם מדיאלוג לשותפות אמיתית. דינמיקה חדשה זו משתקפת בסדרת ביקורי השטח (ציוני דרך בהתפתחות הדיאלוג) שקיים מזכ"ל נאט"ו, הגנרל גיאפ דה הופ חפר, במדינות הדיאלוג בסוף שנת 2004 ובתחילת 2005, ואשר במסגרתם קיים מפגשים עם ראשי מדינות וממשלות ושרים בכירים.

כחלק מתהליך שדרוג הדיאלוג, המדינות המשתתפות תוכלנה להנות מסדרת מנגנונים אשר

התמקדות על שיתוף פעולה מעשי

- **בטחון גבולות:** נאטייו יכולה לספק יעוץ פרטני וספציפי בתחום זה, ביחוד בנושא הטרור, כמו גם בנושא בלימת התפשטות נשק קל לסוגיו השונים וסחר לא חוקי בו.

- **תכנון לשעת חירום אזרחית:** ניתן לשדרג את שיתוף הפעולה בתחום המוכנות לשעת אסון, ביחוד שיפור יכולת ההתמודדות עם תוצאות פעולת טרור. במקרה של אסון, למדינות הדיאלוג תינתן האפשרות לבקש סיוע באמצעות המרכז האירו-אטלנטי של נאטייו לתאום מדיניות בשעת אסון.

- **הרפורמה בתחום ההגנה:** עדיפויות בתחום זה כוללות עידוד הפיקוח הדמוקרטי על הכוחות המזוינים והגברת השקיפות באשר לתכנון מדיניות ההגנה הלאומית ותקצובה.

במסגרת פסגת איסנבול הועלו לדיון הצעות להרחיב ולחזק את שיתוף הפעולה המעשי במספר תחומים מועדפים:

- **שיתוף פעולה צבא לצבא:** במגמה לשפר את יכולת כוחות הברית ומדינות הדיאלוג לפעול יחד במבצעים עתידיים בהובלת נאטייו, ניתן לעשות שימוש בפעילויות וכלים קיימים במסגרת השותפות למען השלום, כמו גם קידום השתתפות בתרגילים צבאיים נבחרים ופעילויות הדרכה ואימון נילות.

- **מאבק נגד הטרור ואיומים בטחוניים חדשים:** הענקת קדימות לחלוקה יעילה יותר (שימוש משותף) של מידע מודיעיני, בצידה של השתתפות במבצע "מאמץ פעיל" (הפעילות הימית של הברית לגילוי, הרתעה וחסול פעילות טרור בים התיכון). מניעת הפצת נשק להשמדה המונית ודרכי אספקתו נמצאים אף הם בעדיפות גבוהה.

שמירת השלום וסיוע לפליטים במדינות הבלקן

מספר מדינות הדיאלוג הים תיכוני תרמו תרומה משמעותית לפעילויות מובלות נאטייו לשמירת השלום במדינות הבלקן אשר בהן ההגנה על המיעוטים המוסלמים היוותה גורם חשוב. פקחי שמירת שלום ממצרים, ירדן ומרוקו שרתו בבוסניה והרצגובינה; ירדן ומרוקו תרמו גם לכוח בקוסובו. איחוד אמירויות הערביות אשר הזמן להשתתף ביוזמת נאטייו לשיתוף פעולה באיסטנבול, שלח אף הוא תגבורת גדולה לקוסובו. במענה לבקשות מאת מדינות השכנות לקוסובו לקבלת סיוע לטיפול בזרם הפליטים ב-1998 ו-1999, סיפקה ישראל בית-חולים שדה מצויד ומצוות באופן מלא, ואיחוד אמירויות הערביות סייע בתיקון שדה התעופה של העיר קוקס שבצפון מזרח אלבניה.

המימד הצבאי של תוכנית העבודה השנתית כולל הזמנות למדינות הדיאלוג להשקיף או להשתתף בתרגילים צבאיים ולקחת חלק בסמינרים וסדנאות המאורגנים ע"י הפיקודים האסטרטגים של נאט"ו, כמו גם קורסים בביה"ס של נאט"ו באובראמרגו שבגרמניה, ובמכללת ההגנה של נאט"ו ברומא, איטליה. בנוסף לכך מתקיימים ביקורים אצל הכוחות הימיים הקבועים של נאט"ו בנמלי מדינות הדיאלוג, הדרכה ואימון במקום או אימון ע"י צוותי הדרכה ניידים, וביקורי מומחים לבחינת אפשרויות להרחבת שיתוף הפעולה הצבאי.

ליתר מידע בנושא הדיאלוג הים תיכוני:
www.nato.int/med-dial/home.htm

ההצעות להרחיב ולהעמיק את שיתוף הפעולה מתבססות על פעילויות שפותחו במסגרת תוכנית העבודה השנתית, אשר התרחבה במשך השנים וכוללת כעת סמינרים, סדנאות ומסגרות לשיתוף פעולה מעשי בעוד 21 תחומים. אלה כוללים תכנון אזרחי לשעת חירום, ניהול מצבי משבר, מדיניות ואסטרטגית ההגנה, בטחון גבולות, בקרת נשק, (נשק קל וכלי נשק למיניהם), פעילות הומניטארית נגד מוקשים, רפורמה בתחום ההגנה וכלכלת ההגנה, מדעים ושיתוף פעולה בתחום איכות הסביבה ופעילות בתחום המידע. התיעוצויות מתקיימות גם בנושא הטרור והפצת הנשק להשמדה המונית.

שיתוף הפעולה בתחומי המדע ואיכות הסביבה

בתחומים הקשורים לניהול מקורות מים ומיגור המדבר (ראה איור לעיל), או לסדנאות המיועדות להתמודדות עם אתגרי הבטחון החדשים בתחום הפקת אנרגיה ומערכות הפצתה.

תמיכה במחקרים מדעיים המתמקדים באמצעים לשיפור ההגנה כנגד הטרור הינה עדיפות חדשה. בכלל זה, מחקרים העוסקים בשיפור חשיפתם של אמצעי לחימה כימיים, ביולוגיים, רדיולוגיים וגרעיניים, היערכות לקראת התקפה ופירוקם של כלי נשק אלה; דרכים לגילוי התקנים נפוצים; ואמצעים להגנה בפני טרור אקולוגי וטרור בתחום המיחשוב.

למידע נוסף:
www.nato.int/science/med-dial/index.htm

מאז 1999, נפתחו בפני מדענים ממדינות הדיאלוג הים תיכוני אפשרויות שונות לשתף פעולה עם עמיתיהם במדינות החברות בנאט"ו באמצעות תוכניות מדעיות של הארגון. קודם לכן, מסיבות כלכליות, תרבותיות או פוליטיות, למדענים מרוב מדינות הדיאלוג היו הזדמנויות מוגבלות בלבד לפגוש ולעבוד עם קולגות במדינות נאט"ו. בין 2000 ל-2003, יותר מ-800 מדענים ממדינות הדיאלוג השתתפו בפעילויות בחסות נאט"ו.

מרביתן של התוכניות לשיתוף פעולה הממומנות ע"י נאט"ו הינן בתחום מדעי הפיסיקה. מעבר לכך, אבטחת איכות הסביבה וניהול משאבים טבעיים באזור מייצגים עניין מיוחד בקרב קהילת המדענים המקומיים. כך לדוגמא, מספר מענקים הוקצו לטובת שיתוף פעולה

יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה

בחודשים שלאחר מפגש הפסגה, נערך סבב ביקורים שני במדינות המפרץ, במגמה לדון בהמשך פיתוח היוזמה. במחצית 2005, בחריין, כוית, קטאר, ואיחוד האמירויות הערביות הצטרפו ליוזמה. הברית הצפון אטלנטית מייחלת לכך ששאר המדינות באיזור תצטרפנה אף הן.

היוזמה מציעה יעוץ פרטני במספר תחומים ספציפיים בהם צברה הברית נסיון רב ויכולת לתרום ערך מוסף. תחום חשוב במיוחד הינו הרפורמה בהגנה, תקציב הגנה, תכנון הגנה ויחסים אזרחי-צבאי. תחום אחר הינו שיתוף פעולה צבאי-צבאי המתמקד בעיקר בשיפור היכולת של כוחות המדינות המשתתפות לפעול יחד עם כוחות מדינות הברית, זאת באמצעות השתתפות בתרגילים צבאיים נבחרים, וכן פעילויות הדרכה ואימון באותם תחומים. שיתוף פעולה בתחום הלוחמה בטרור, כולל חילופי מידע ואפשרות לשיתוף פעולה ימי, וכן התמודדות עם איום הפצת הנשק להשמדה המונית ודרכי הפצתו נמצאים בעדיפות גבוהה.

תחומי עדיפות נוספים המוגדרים כבעלי פוטנציאל לשיתוף פעולה כוללים יעוץ בתחום אבטחת גבולות, שיפור המוכנות לאסונות ומענה לאסונות. פעילויות דיפלומטיה ציבורית משותפות במטרה ליידע ולעדכן את דעת הקהל ואת ציבור מקבלי ההחלטות והממשלות באשר לנאט"ו בכלל וליוזמה בפרט גם הן מוגדרות כחיוניות ובעדיפות גבוהה.

יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה נועדה להגביר את הבטחון והיציבות באמצעות טיפוחה של מערכת יחסים בילטרלית בעלת תועלת הדדית למדינות המעונינות בכך במרחב המזרח תיכוני. היוזמה נגישה לכל המדינות באזור המקבלות על עצמן את מטרותיה, במיוחד בתחום המאבק נגד הטרור ומניעת הפצת נשק להשמדה המונית.

לקראת כינוסה של פסגת איסטנבול ביוני 2004, לפני שהתקבלה ההחלטה להשיק את היוזמה, ביקר סגן מזכ"ל נאט"ו, השגריר מינוטו ריזו, בשש מדינות הוועידה לשיתוף פעולה במפרץ - בחריין, כוית, עומאן, קטאר, ערב הסעודית ואיחוד האמירויות הערביות - במטרה לקיים התייעצויות בדרג גבוה כדי לאמוד את מידת העניין לה עשויה לזכות יוזמה מעין זו. כל המדינות אשר נכללו בסיוור הביעו עניין.

סגן מזכ"ל נאט"ו, השגריר מינוטו ריזו Rizzo Minuto (שמאל), נועד עם מלך בחריין בקשר להצעות לשיתוף פעולה.

© SHAPE

מזכייל נאטייו, הגנרל גיאפ דה הופ חפר, בנוכחותם של מאות פקידים בכירים, חברי פרלמנט, אקדמאים ומומחי בטחון ממדינות חברות בנאטייו ומדינות המפרץ, נאם נאום מרכזי בוועידה רמת-דרג, אודות יינאטייו ואזור הים התיכון רבתי. הוועידה התקיימה באיטליה במרס 2005, בחסות חטיבת הדיפלומטיה הציבורית של נאטייו ומכללת ההגנה של נאטייו ברומא, איטליה.

המזכ"ל הציג את הדיאלוג הים תיכוני ויוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה כביטוי להתפתחותה הפרוגרסיבית של מדיניות נאט"ו בבניית שותפויות והתמודדות עם אתגרים בטחוניים משותפים, כגון הטרור הבינלאומי, הפצת נשק השמדה המונית ומדינות כושלות. בצטטו משל ערבי, הדגיש המזכ"ל את חשיבותו של שיתוף פעולה בינלאומי רחב ואת הצורך בגיבושו של מאמץ קיבוצי כדי להבטיח התמודדות יעילה עם איומי הבטחון החדשים:

«במדבר החיים,
האדם הנבון נוסע
בשיירה, ואילו השוטה
מעדיף לנסוע לבד».

נאטייו פיתחה תפריט של פעילויות מעשיות בתחומי העדיפות הנייל המהווה בסיס לתוכניות עבודה פרטניות, אשר יפותחו במשותף ויושמו עם המדינות הרלוונטיות. יישום מעשי של היוזמה יעזר בפעילויות ומנגנונים אשר פותחו בעבר במסגרת שיתוף הפעולה למען השלום, ויתבסס על הניסיון שנרכש בדיאלוג הים תיכוני.

העקרונות הישימים לדיאלוג (ראה תבנית בעמוד 6) הם אלו המדריכים את פיתוחה של היוזמה. הצלחתה של היוזמה תלויה ללא ספק ביכולת של המדינות המשתתפות לפתח ולהטמיע תחושת שייכות והזדהות עם מטרותיה ופעילויותיה. לשם כך יש צורך במסגרת קבועה של התייעצויות שוטפות אשר תבטיח את לקיחתן בחשבון של דעותיהן של המדינות המשתתפות בכל שלב של פיתוחה של היוזמה ושל יישומה.

ליתר מידע בנושא יוזמת איסטנבול לשיתוף פעולה
:(ICI - Istanbul Cooperation Initiative)
www.nato.int/issuess/ici

**Organisation du Traité de l'Atlantique Nord
Division Diplomatie publique**

B-1110 Bruxelles
BELGIQUE

Courriel : otandoc@hq.nato.int
Site web : www.otan.nato.int

**North Atlantic Treaty Organisation
Public Diplomacy Division**

B-1110 Brussels
BELGIUM

Email: natodoc@hq.nato.int
Website: www.nato.int